

تداوی مکروه:

شیخ طوسی^۱، ابن ادريس^۲، قاضی ابن براج^۳، صاحب شرایع^۴، یحیی بن سعید^۵، علامه^۶، شهید اول^۷، فاضل هند^۸، فاضل جوادی^۹، صاحب جواهر^{۱۰}، تداوی به آب های گرم گوگردی را مکروه دانسته اند. مستند ایشان روایاتی است که از پیامبر نقل شده است:

حدیث (۱) «مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ مَسْعَدَةَ بْنِ صَدَقَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَ عَنْ الْإِسْتِشْفَاءِ بِالْحَمَّاتِ وَ هِيَ الْعُيُونُ الْحَارَّةُ الَّتِي تَكُونُ فِي الْجِبَالِ - الَّتِي تُوْجَدُ مِنْهَا رَائِحَةُ الْكِبْرِيتِ - فَإِنَّهَا مِنْ فَوْحِ جَهَنَّمَ.»^{۱۱}

توضیح: حمّه: چشمه آب گرم / فوح: (فاحت: جوشید)

حدیث (۲) «مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ قَالَ: أَمَّا مَاءُ الْحَمَّاتِ فَإِنَّ النَّبِيَّ ص - إِنَّمَا نَهَى أَنْ يُسْتَشْفَى بِهَا وَلَمْ يَنْهَ عَنِ التَّوَضُّئِ بِهَا - قَالَ وَ هِيَ الْمِيَاهُ الْحَارَّةُ - الَّتِي تَكُونُ فِي الْجِبَالِ يُشَمُّ مِنْهَا رَائِحَةُ الْكِبْرِيتِ.»^{۱۲}

حدیث (۳) «قَالَ وَ قَالَ عَ إِنَّهَا مِنْ فَوْحِ جَهَنَّمَ.»^{۱۳}

توضیح: فوح: (یا فیح: جوش)

۱. نهایت، ج ۹، ص ۵۹۲.

۲. السراير، ص ۹۵.

۳. المهدب، ج ۱، ص ۲۷.

۴. شرایع الاسلام، ج ۳، ص ۲۲۹.

۵. الجامع للشرايع، ص ۲۱.

۶. القواعد، ج ۱، ص ۱۹۰.

۷. الذکری، ج ۱، ص ۷۸.

۸. کشف اللتام، ج ۱، ص ۳۸۳.

۹. مفتاح الکرامه، ج ۱، ص ۱۳۵.

۱۰. جواهر الکلام، ج ۳۶، ص ۴۲۴.

۱۱. عاملی، حرّ، محمد بن حسن، وسائل الشیعة، ج ۱، ص ۲۲۱.

۱۲. عاملی، حرّ، محمد بن حسن، وسائل الشیعة، ج ۱، ص ۲۲۰.

۱۳. عاملی، حرّ، محمد بن حسن، وسائل الشیعة، ج ۱، ص ۲۲۱.

حدیث (۴) «وَعَنْ بَعْضِهِمْ عَنْ هَارُونَ عَنْ مَسْعَدَةَ بِنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ آبَائِهِ ع قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ص
نَهَى أَنْ يُسْتَشْفَى بِالْحَمَّاتِ الَّتِي تُوجَدُ فِي الْجِبَالِ.»^۱

تداوی مستحب:

روایات بسیاری وارد شده است که تداوی به برخی از گیاهان و خوراکی ها را تجویز کرده است به
عنوان مثال چند روایت را مورد اشاره قرار می دهیم این روایات با عنوان «طبّ الائمّه» در کتاب هایی
جمع آوری شده است.

قبل از توضیح لازم است اشاره کنیم که:

روایات چند دسته است:

(۱) به فوائد خوردنی ها اشاره شده است.

(۲) برای درمان بیماری، دعایی را آموزش داده است.

(۳) برای درمان بیماری، کاری را آموزش داده است، خواه خوردن گیاهی یا معجون، یا ساختن ماده ای و
مالیدن آن بر بدن.

(۴) برای درمان بیماری در فرضی که شخص از معالجه نا امید شده است زیرا هر کاری انجام داده به نتیجه
نرسیده است، دعایی را آموزش داده است.

(۵) برای درمان بیماری، به کار گرفتن مهره ها و حرزهای مختلف را بر اساس آیات، قرآن، تجویز کرده
است.

(۶) برای درمان بیماری، کاری را آموزش داده است ولی همراه آن دستور العمل غیر متعارفی وجود دارد.

حدیث (۱) «وَقَدْ رَوَيْنَا عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ع أَنَّهُ حَضَرَ يَوْمًا عِنْدَ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدِ بْنِ أَمِيرِ الْمَدِينَةِ فَشَكَاَ مُحَمَّدٌ إِلَيْهِ
وَجَعَا يَجِدُهُ فِي جَوْفِهِ فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ ع أَنَّ جَدَّهُ ع عَلِيٌّ ع أَنَّ رَجُلًا شَكَاَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ص
وَجَعَا يَجِدُهُ فِي جَوْفِهِ فَقَالَ خُذْ شَرِبَةَ عَسَلٍ وَ أَلْقِ فِيهَا ثَلَاثَ حَبَّاتِ شُونِيزٍ أَوْ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا وَ اشْرِبْهُ
تَبْرَأَ بِإِذْنِ اللَّهِ فَفَعَلَ ذَلِكَ الرَّجُلُ فَبَرَأَ فَخُذْ أَنْتَ ذَلِكَ فَاعْتَرَضَ عَلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ كَانَ حَاضِرًا

۱. عاملی، حرّ، محمد بن حسن، وسائل الشیعة، ج ۱، ص ۲۲۱.

فَقَالَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ قَدْ بَلَّغْنَا هَذَا وَفَعَلْنَاهُ فَلَمْ يَنْفَعْنَا فَعَضِبَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَ وَقَالَ إِنَّمَا يَنْفَعُ اللَّهُ بِهِذَا أَهْلَ
الْإِيمَانِ بِهِ وَالتَّصَدِيقِ لِرَسُولِهِ وَلَا يَنْتَفِعُ بِهِ أَهْلُ النُّفَاقِ وَمَنْ أَخَذَهُ عَلَى غَيْرِ تَصَدِيقٍ مِنْهُ لِلرَّسُولِ
فَأَطْرَقَ الرَّجُلُ.»^۱

توضیح:

شونیز: سیاه دانه

اطرق: ساکت شد سرش را پایین انداخت

درس خارج فقه ائمه سید حسن خمینی

۱. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار، ج ۵۹، ص ۷۲.